

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

OOST EN WEST

Abonnementsprijs per jaar:
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:
Per vakje . . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Inhoud van dit nummer.

Een Indische Tentoonstelling in 1913. — De Ambtenaar bij het Boschwezen in Ned.-Indië. — Kunstvervaardiging van caoutchouc. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Feuilleton. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Lees tafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Een Indische Tentoonstelling in 1913.

De Nieuwe Rott. Courant van Zaterdag 2 Maart j.l. schrijft o.m.:

„Onder de vele plannen, reeds geopperd ter waardige viering van ons 100-jarig bestaan als natie, komt het tentoonstellings-idee telkens te voorschijn. Verscheidene steden organiseeren tegen dien tijd plaatselijke tentoonstellingen van kunst of kunstnijverheid en worden alle wenschen vervuld, dan zal men in 1913 op de Hollandsche spoorwegen hoofdzakelijk reizende en trekkende vreemdelingen zien, gaande van de eene stad naar de andere, Duitschers, Engelschen, Franschen, Amerikanen, allen voorzien van een lijstje der te bezoeken tentoonstellingen.

Maar eilieve! is er dan geen groot werk te verrichten in 1913? Een daad, die niet alleen trekpleister voor vreemdelingen kan zijn, maar tevens hogere, nationale beteekenis kan hebben!

Een Indische tentoonstelling — het plan is reeds flauwtjes geopperd — staat toch in direkt verband met de herdenking van het nationaal jubileum. Zoo Nederland met zekeren trots mag terugzien op de jaren van het koninkrijk, dan is dit gunstig resultaat voor een groot deel te danken aan de allerkrachtigste hulpbron, die ginds onder de tropen te vinden is. Vandaar zijn honderden miljoenen gouds toegestroomd, duizenden en duizenden Nederlanders hebben er een breed arbeidsveld gevonden, dat zonder het bezit van dit kostelijk Insulinde nimmer voor hen geopend zijn zou! Zoo Nederland, ondanks zijn klein oppervlak, in onzen tijd van groote machtsontwikkeling niet gezonken is tot staatje van den allerminsten rang, het is allereerst te danken aan ons koloniaal bezit!

Het is geen schande dit in het openbaar te bekennen, men spreekt slechts een groote waarheid uit die buiten onze grenzen evengoed bekend is als daar binnen. Het zou wel schande zijn dit nationale feest te vieren, zonder Indië te herdenken!

Een tentoonstelling, die ten doel heeft het verkwadde van Indië te laten zien, zal in dubbel opzicht goed werk verrichten, ze zal Indië weer nader tot den Nederlander brengen, ze zal, mits op breeden grondslag uitgevoerd, een krachtig trekmiddel zijn voor het gehoopte vreemdelingenverkeer.

Men denke eens aan onze eerste, koloniale tentoonstelling, toen hsecheidenlijk genoemd „de Afdeeling Nederlandsche Koloniën van de internationale

koloniale en uitvoerhandel tentoonstelling te Amsterdam”. Welk succes binnen en buiten de landsgrenzen! En toch was dit een particuliere onderneming met vrij geringe Staatshulp!

Een navolging van dit voorbeeld van 1883 zou toonen, dat er nog geestkracht in Holland is. Wel ontbreekt ons Prof Veth, de leidende kracht dezer tentoonstelling, die door zijn groote liefde voor Indië een toen gewaagde poging wist te doen triomfeeren. Maar niet ontbreekt het ons aan mannen, die door positie en kennis, door energie en fortuin een herhaling op breeder, grooter grondslag zouden aandurven!

Sindsdien hebben groeptentoonstellingen der Vereeniging Oost en West doen zien, hoezeer toen gefaald is. Zonder hulp uit Indië zelf zijn merkwaardige exposities aangericht, die niet nagelaten hebben een diepen indruk te maken. In die dertig jaar is een uitvoerige literatuur ontstaan, veel schoonheid van Inlandschen kunstzin is ons ontvuld en al staan we op dit gebied nog aan den aanvang onzer kennis, we weten toch beslist, dat een Indische tentoonstelling, tot dit gebied beperkt, een succes zou opleveren. Hetgeen tot nog toe op Nederlandsche tentoonstellingen te zien was, gaf slechts kleine deelen van dit overgroot gebied, in Nederland bijeengebracht uit toevallig bezit. En toch was dit weinige voldoende om in groote kringen bewondering te brengen voor het kunstvermogen, dat zich in Insulinde in zooveel verrassende vormen vertoont. Zelfs in het buitenland is dit besef doorgedrongen, men heeft het nog voor enkele dagen in den brief van den correspondent te Parijs kunnen lezen, hoe „l'art javanais” ginds geapprecieerd wordt.

Naast de uitingen van kunstzin op het gebied der toegepaste kunst zou de levende kunst een bijzondere aantrekkelijkheid eener tentoonstelling kunnen vormen. Daar is allereerst de rijke plastic van Bali, de Javaansche dans, het schimmenspel, de gamelang, die, mits serieus uitgevoerd, in uitgezochte samenstelling, ons een denkbeeld kunnen geven van Oostersche schoonheid.

De tijd is rijp voor deze poging. Niet meer worden dergelijke dingen uit een dor, ethnographisch oogpunt beschouwd. Onze moderne tijd met zijn frischen kijk heeft velen de oogen geopend, heeft geleerd, dat ook deze de vruchten zijn van een oude beschaving, ons tot nog toe verborgen.

Daarom zou een herhaling, een verbetering van 1883 een eer voor Nederland, een weldaad voor ons mooi Insulinde zijn.”

De Ambtenaar bij het Boschwezen in Ned.-Indië.

No. 5 der uitgaven van de Vereeniging „Oost en West”, Afd. Informatie-Bureau. Verkrijgbaar bij Martinus Nijhoff, Lange Voorhout 9, 's-Hage. (f. 0.20).

De jongste Indische Gids gaf de volgende waardeerende beoordeeling:

„In de zoo nuttige serie monographieën over werkkring en vooruizichten bij verschillende Staats- en particuliere betrekkingen in onze overzeesche bezittingen (zie Ind. Gids 1911 II bl. 1409) verscheen weder een zeer aantrekkelijke brochure, dit

maal van de hand van den houtvester A. J. van Deventer, over den ambtenaar bij het Boschwezen.

Hij begint met op de groote beteekenis van de bosschen te wijzen, waarvan de djati alleen op Java 670.000 H.A. beslaat, terwijl al de andere boomsoorten aldaar, begrepen onder den collectieven naam van wildhoutbosschen, een oppervlak van ruim 2.000.000 H.A. in beslag nemen. Als kiekje met de pen moge het volgende citaat dienen:

„De tropische oerbosschen in het gebergte geven een beeld van ongelooftelijke vegetatie. Het donkere bladerdak van het hoog opgaand hout wordt aan het oog onttrokken door lager geboomte en door een chaos van dicht opeengedrongen plantenmassa's, waarin heesterachtige gewassen, palmen en lianen een onafgebroken strijd om het licht voeren. Slechts hier en daar heeft men gelegenheid de zware zuilenstammen in hun majestueuze overheersching te bewonderen, waarbij nog het gedempte licht en de stilte stemming geven aan zulk een natuurheilgdom. De boschgrond is rijk aan humus, de lucht is zelfs in het droge jaargetijde van een groot vochtigheidsgehalte. Een geheel ander type vertoont de zuivere djatibosschen. Zij zien er eigenlijk niet eens tropisch uit. Vooral in den Oostmoesson, wanneer de kronen zoo goed als kaal zijn en de bladeren den grond bedekken, geven zij eer het idee van een herfstbosch.”

Bij de werkzaamheden wordt gewezen op de eigenaardigheid, dat hier, in tegenstelling met andere cultuurbedrijven, cultuur en oogst vele tientallen van jaren uiteen liggen. Om regelmaat in de jaarlijksche houtproductie te verkrijgen, en een hechte basis te vormen voor het bedrijf, is het samenstellen van een vast plan noodig, opgedragen aan een afzonderlijke „inrichtingsbrigade”. Het beheerspersoneel is belast met de uitvoering dier plannen en er wordt nu een overzicht gegeven van de exploitatie in de boschdistricten en de houtvesterijen. Dat nog niet overal exploitatie in eigen beheer plaats heeft, is toe te schrijven aan gebrek aan personeel; overigens wordt deze volgens den schrijver ook in de boschdistricten „door het personeel van het Boschwezen als één man voorgestaan”.

In het verdere vindt men belangwekkende mededeelingen over het uitslepen van het hout, tegenwoordig ook machinaal, over de bijplanting en den boschveldbouw, over de verpleging der bosschen, het uitdunnen, enz., over de politie en de administratie.

Van het personeel worden de rangen en bezoldigingen vermeld en eene aantrekkelijke beschrijving wordt gegeven van den werkkring in het dagelijkse leven. In gedachte wordt de boschambtenaar begeleid op zijn tochten als boschbeheerder, te paard in de vroege morgenkoelte of vermoeid op den terugtocht in de brandende middagzon.

Het zijn opgewekte beschrijvingen, die men hier aantreft, en het is blijkbaar met eigen ervaring voor oogen, dat de schrijver besluit met de woorden: „Aan hem, die zich aangetrokken gevoelt tot het werken en scheppen op cultuurgebied op ruime schaal, die naast een gezond lichaam een moreel evenwicht bezit, kan het vertrouwen geschonken worden, dat hij in een reeds vroeg zelfstandigen, gezonden en zeer animeerenden werkkring bij het Boschwezen in Indië voldoening zal vinden”.

Kunstvervaardiging van caoutchouc.

Reuter's agent te St. Petersburg bericht, dat een jong leeraar in de scheikunde aan de Keizerlijke Technische school te Moskou, Ostromilensky, 't vraagstuk der kunstmatige bereiding van caoutchouc opgelost zou hebben. Bij 't bestudeeren der eigenschappen van benzol heeft hij een stof ontdekt, die volkomen overeenkomst vertoont met de caoutchouc. De elasticiteit is gelijk, de prijs zou 23 roebels per pood (16 K.G. 380) zijn. Het nieuws heeft groote opschudding veroorzaakt onder hen, die betrokken zijn in de caoutchouc-nijverheid. De brevetten zouden gekocht zijn door graaf Tatistcheff, directeur van de United Bank en de Bogatir Rubber Cie.

't Kan inderdaad een bericht van groote beteekenis worden door de verwachtingen, die velen er toe hebben gebracht belangrijke sommen in de rubbercultuur te steken. Alles hangt echter af van deze twee vragen: 1o. is het waar, dat de elasticiteit gelijk is; 2o. zal de aangegeven prijs kunnen concurreren tegen dien van natuur-rubber, die inderdaad op den duur niet hoog behoeft te zijn? Intusschen was een oplossing in dezen zin toch vroeg of laat te verwachten, de nijverheid van onzen tijd verbruikt zoo veel caoutchouc, dat ijverig naar het middel gezocht wordt, nu, volgens Reuter, door Ostromilensky gevonden. Mocht het blijken onjuist, of van minder waarde te zijn, laat het dan zijn nut hebben als waarschuwing tegen te gewaagde ondernemingen, die te eenigertijd toch door een oplossing van het vraagstuk der kunstvervaardiging verrast zullen worden.

Uit de O.-I. Mail.

Groote en kleine Bandjirs. — Volgens de jongste mailberichten heeft men niet alleen te Padang, maar ook op Java veel overlast gehad van het al te overvloedig neerstroomende regenwater en de daardoor sterk gezwollen rivieren.

Blijkens van den Resident van Pasoeroean ontvangen telegrafisch bericht had in den middag van 28 Januari j.l. de Besoeksat zwaar gebandjird.

Door overslag nabij de desa Kedoengwringin viel de bandjir in de waterleiding en in de syphon Banjoepoetih, waardoor beide geheel dichtgezand waren. Tengevolge hiervan was de irrigatie totaal verstoord, en was ruim dertien honderd bouwsawah, waarvan zes honderd boutws reeds met padi beplant, van irrigatiewater verstoken. Van de desa's Toempeng en Kedoengwringing zijn respectievelijk 15 en 33 bouwsawah onder zand bedolven, terwijl de triangulatiepilaar bij eerstgenoemde desa was weggeslagen. Voorts is de dam nabij Doeren gedeeltelijk vernield. Bij den dam nabij Kertosari, welke geringe schade bekwam, had eveneens overslag plaats.

Over de overstromingen te Batavia lezen wij in het Bat. Hblad van 7 Februari j.l. o.m.:

„Dat het in onze stad met de afvoermiddelen nog niet geheel in orde is, heeft de dag van eergisteren afdoende bewezen. Niet slechts heeft het water zich daar behoorlijk laten gelden, maar zelfs de Europeesche buurten zijn niet gespaard gebleven.

In Gang Scott was eene inzinking in den weg van een tien meter lengte, waar de rijtuigen en automobielen tot aan de as door het water gingen.

Op het Koningsplein waren op twee plaatsen, nabij Gang Scott en bij Parapattan openbare zweminrichtingen ontstaan, waar kleine Inlandertjes, tot hun middel in het water staande, in onder doken en poedelden, dat het een aard had. De werken aan de nieuwe tramlijn waren tijdelijk gestaakt, daar het geheel uitgegraven gedeelte was volgelopen. Men hield zich uitsluitend met pompen onledig.

Heden schijnen de regens te zullen doorzetten. Dat belooft wat! Niet alleen dreigen voortdurend wegen en stadsgedeelten onder water te loopen maar wanneer eenmaal het water is weggelopen, zal de gezondheidstoestand er wel niet beter op worden. Heele stadsgedeelten zijn thans weer eens in moerassen herschapen geweest. Dat zooiets niet bepaald bevordelijk is voor den gezondheidstoestand laat zich denken.

Reizen van den Gouverneur-Generaal. De Batavia'sche bladen melden, dat de heer Idenburg 6 Febr. j.l. per extra-trein naar Bantam vertrok ter bezichtiging van de reeds verscheidene jaren in uitvoering zijnde werken voor de bevloeiing uit de Tjoedjoeng rivier in Noord-Bantam.

Ook loopt het gerucht, dat Z.Exec. van plan zou zijn een reis door Ned.-Indië te maken, hetgeen hier en daar, zoo ook in de jongste Ind. Gids aan afkeurende critiek onderworpen wordt.

Menschenjacht. Omtrent het sneuvelen op zijn „veld van eer" van den beruchten Raubmörder Sa-

rip, vinden wij in het Soer. Hblad de volgende bijzonderheden:

„Reeds geruimen tijd werd op Sarip geloerd, maar geen der Inlandsche hoofden durfde eigenlijk openlijk tegen hem te ageeren, hoewel ze allemaal wisten, waar hij zich ophield. Allen waren beducht voor zijn wraak en dat daarvoor wel eenige reden was, weet men uit het lot, dat nog geen maand geleden een loerah uit de Djabakota-streek ten deel viel. Deze waagde het de politie op zijn spoor te brengen en werd eenige dagen later vermoord gevonden, met afgesneden lippen, welke Sarip als zegeteeken had meegevoerd.

De politie te Soerabaja zat evenwel niet stil, en de commissaris v. H. liet overal door middel van spionnen nagaan waar Sarip uithing. Intusschen hoorde hij een paar trawanten van den boef, die politioneel gestraft hier gevangen zaten, uit, en was weldra weer op het spoor. Hij wachtte slechts op de gelegenheid om hem in een hinderlaag te lokken en bewerkte met dat doel, dat de Resident toestemming verleende, dat de politie van Soerabaja zich voor vangen van Sarip buiten haar ressort mocht begeven. De premie van 250 gulden op het vangen van Sarip gesteld door den Ass.-Resident van Sidoardjo was inmiddels door dezen ambtenaar verdubbeld. Dit wakkerde eenigszins den moed aan van de Inlandsche ambtenaren van Gedangan en omstreken, waar Sarip den laatsten tijd verblijf hield.

Sarip sneuvelde op den avond van 30 Januari in de desa Tambak-redjo. Vóórdat de politie de jacht aanving, heeft zij nog gesproken met Sarip's broer Maroop, omdat men er prijs op stelde den boef levend in handen te krijgen. Eerst weigerde Maroop aan Sarip voor te stellen zich vrijwillig over te geven, maar eindelijk deed hij het toch. Sarip evenwel dacht er niet over zich over te geven. Hij zeide zich te zullen verzetten zoo lang hij kon en niet levend in handen van zijn doodsvijanden te willen vallen.

Dat hij niet blufte, is gebleken. Alleen deelen we nog mede, dat niet de ass.-wedono het doodelijk schot loste, maar zijn oppasser. Sarip is te Sidoardjo begraven.

Het is wel jammer, dat hij dood is, want indien men hem aan het spreken had kunnen krijgen, zou hij zeer veel hebben kunnen vertellen van zijn omgang met loerabs en assistent-wedono's, die hij, door hen vrees in te boezemen, bijna allen tot zijn handlangers maakte.

In ieder geval is zijn dood een opluchting, want daardoor is een einde gemaakt aan Sarip's schrikbewind in de omstreken van Soerabaja, zoo meent het bovengenoemde blad.

Vreeselijk ongeluk op de reede te Cheribon.

Het was ongeveer 5 uur 's middags den 29sten Januari j.l. toen een zware westenwind kwam opzetten met zulk een hevigheid, dat een groote 30 kojangs-prauw van het prauwenveer geen kans zag de veilige Cheribon-haven te bereiken en naar zee werd teruggedreven, schrijft de Cheribonsche correspondent van De Locomotief. Al verder en verder dreef de prauw van den wal, de prauwbemannings was niet in staat bij die hevige rukwinden te manoeuvreren. De heer Jansen, administrateur van het Tegalsch prauwenveer bemerkte het gevaar, waarin de prauw met hare bemanning verkeerde en ging met de kleine barkas de noodige hulp verleen. Op den terugweg met de zware prauw bemerkte de heer Jansen, dat een Inlander in zee rondspartelde, die door voortdurend gezwaai met de armen de aandacht trachtte te trekken. De prauw even loslaten om den drenkeling binnen boord te halen, was het werk van een oogenblik. Op de vraag van den heer Jansen wat hij toch op zee had rond te zwalken, antwoordde de geredde Inlander dat hij met nog een dertigtal anderen afkomstig was van de groote boot zoo juist van Mekka teruggekomen; dat hun prauw met nog vier anderen volgeladen prauwen door den plotseligen storm waren overvallen en ver in zee waren gedreven. De prauw waarin hij zich bevond was omgeslagen en hij was maar dadelijk begonnen om te trachten zwemmende den wal te bereiken. Daar ginds waren wellicht nog anderen te redden.

Dadelijk zette de kleine barkas koers naar de plaats des onheils; van prauwen of tambangans was niets meer te zien, maar overal dreven kisten en bultzakken, bantals en stukken hout rond en, zoo waar, menschen klemden zich krampachtig vast aan de rondrijvende artikelen. Het werd toen een redding op groote schaal, bemoeijkt door de holle zee. Na verloop van een uur slaagde de heer Jansen er in om ongeveer 30 mannen, vrouwen en kinderen binnen boord te halen.

Aan het gejammer over de nog vermiste kinderen en vooral om de verloren geraakte bezittingen kwam geen einde. De laatste schipbreukeling die

Mode-Salon L. ANGER
LADIES-TAILOR-MADE

MODELHOEDEN.

BERLIJN
Pariser Platz 1

DEN HAAG
- Hooistraat 7 -

VLEU PIA KUNSTPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
--	---	--

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 2022 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

Behangers en Stoffeorders

**Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.**

P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 8855.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

binnengehaald werd, was een klein ventje van drie jaar, dat op een bantal zich even rustig door de golven liet heen en weer schommelen alsof hij in een hangmatje door zijn moeder werd gewiegd. Van vrees scheen bij het ventje geen sprake te zijn. Uit de omgeslagen tambangan, waarvan de meeste inzittenden (zegge ongeveer 40 personen) met al hun zware barang en koffers hadden plaats genomen, werden door de activiteit en het energiek optreden van den heer Jansen 31 personen het leven gered. De inzittenden van de tweede omgeslagen prauw werden opgevischt door terugkeerende vissersprauwen en door de drie overblijvende prauwen. In het geheel schat men het aantal omgekomenen op 24, onder wie, volgens mededeelingen der geredden, zich een paar vrouwen, die groote sommen aan goudgeid op het lichaam droegen.

Op den wal speelde zich een ander tooneel af. Toen het bekend werd, dat een paar tambangans met terugkeerende hadjes waren omgeslagen, stroomden van alle zijden honderden nieuwsgierigen en familieleden naar den Boom en het was er weldra zoo vol, dat de recherche-ambtenaren hun werk niet verrichten konden. Van alle kanten gegil, geschreeuw en gejammer — vooral het Arabisch kamp was goed vertegenwoordigd en men behoeft zich maar de levendigheid voor te stellen van een geagiteerden Arabier om te kunnen begrijpen, wat het zeggen wil als een honderdtal Arabieren in consternatie verkeerden.

Daar om politiehulp getelefoneerd werd, waren weldra de assistent-resident, controleur, commissaris van politie en de wedana met de noodige geelvinken ter plaatse. Een dievenbende dacht de kans eens waar te nemen om in die wanorde een flinken slag te slaan; vrouwen en kinderen werden in het gedrang van hunne sieraden beroofd; alles wat maar waarde had werd weggesleept. De assistent-resident gaf toen bevel dat de Boom ontruimd moest worden en de dieven gearresteerd. Het werd toen een formeele kloppartij waaraan assistent-resident, wedana, controleur en boomambtenaren verplicht waren mede te doen. Na een kwartiertje was dan ook de helft van de toegestroomde massa menschen verdwenen, en was het de politie gelukt 16, zegge zestien, bekende boeven te arresteeren die op heeterdaad betrapt waren geworden op berooving en diefstal.

Wij zullen hopen, voegt de redactie van De Locomotief hieraan toe, dat deze boeven, die de politie handen vol werk hebben bezorgd, eens een voorbeeldige straf zullen ondergaan.

Tekort aan kamfer. Het Bat. Hblad meldt.

De meeste kamfer, die naar alle deelen der wereld wordt vervoerd, komt van Japan en Formosa; den laatsten tijd kunnen echter deze landen niet meer aan de vraag voldoen; de kamfer wordt schaarscher en duurder, en wordt daarentegen meer en meer gevraagd daar ze in telkens grootere hoeveelheden wordt gebruikt door celluloid industrie. Naar men weet, wordt de kamfer geproduceerd uit de kamferboom, een reuzengewas dat hoofdzakelijk in Japan groeit, dat afmetingen van 14½ voet in diameter aan den stam gemeten, verkrijgt. Ook komt deze boom in China voor, maar de productie van kamfer is daar zeer beperkt.

Naar men beweert kan kamfer ook uit andere soorten van boomen verkregen worden en wordt bijvoorbeeld in Borneo geurige kamfer gewonnen uit de natuurlijke afscheidingen der hars op den stam van een boom, die ook op Sumatra inheemsch is. Borneo-kamfer is zeldzaam en zeer duur. Zou iemand hiermede niet zijn voordeel kunnen doen?

Heeren Chineesche koelies. Aan hetzelfde blad ontleenen wij:

Te Singapore is een zaak behandeld tegen de koelies van het stoomschip „Catharine Apar“, die weigerden aan het quarantainestation aan land te gaan.

Zeven van hen werden tot drie maanden strenge gevangenisstraf veroordeeld. Een van hen droeg een Khaki-uniform van de revolutionairen met koperen knopen, waarop een ster.

De havenautoriteiten achten den toestand ernstig wegens het bandelooze uiterlijk dezer koelies. Het zal noodig zijn naar alle schepen die immigranten van China brengen, politie te zenden.

De koelies verdedigen hunne houding met te zeggen: „We hebben een nieuwe regeering en zullen ons niet meer onderwerpen aan iets wat jullie wenschen.“

WEST-INDIË.

SURINAME.

De Surinaamsche bladen zetten hunne beschouwingen over het rapport der Suriname-commissie met

ijver voort. Op zijne nota, waarvan in no. 6 van dit weekblad het slot werd aangehaald, heeft Baron Schimmelpenninck v. d. Oye, oud-administrateur van Financiën, doen volgen een „Open brief aan Dr. D. Bos“, den voorzitter der Suriname-commissie. Volgens de berichten in de Surinaamsche bladen is door een commissie aan Baron Sch. v. d. O. een adres van hulde van de burgerij aangeboden, voorzien van ongeveer 1000 handteekeningen, waaruit blijkt, dat er veel instemming is met den inhoud van den open brief.

Baron Sch. v. d. O. verkeert in de meening, dat de voornaamste voorstellen der commissie reeds met 1 Juli 1912 zullen worden ingevoerd, zoodat er geen tijd is gelaten voor een grondige beoordeeling en kritiek.

„Een onpartijdige regeering — vervolgt hij dan — die het belang der kolonie in werkelijkheid voorstaat, moest zich gelukkig achten aan hare ingezetenen — zijnde immers de rechtstreeks belanghebbenden — gelegenheid te geven hunne stem te doen hooren omtrent voorstellen, die voor Nederland feitelijk geen ander dan een financieel belang hebben, maar voor hen zelven met het wel en wee en de toekomst van hen en hunne kinderen nauw samenhangen.“

Zulk een overhaasting ligt allerminst in de bedoeling der commissie, die op blz. 236 van haar rapport noodig acht allereerst het gevoelen van de Staten zoowel als van den gouverneur over de wijzigingen van het Regeeringsreglement in te winnen „en alleen bij instemming van die zijden daartoe over te gaan.“ Tot zijn onjuiste opvatting is Baron Sch. v. d. O. vermoedelijk gekomen door dat de Minister van Koloniën langs telegrafischen weg het het gevoelen van den Gouverneur en de Staten heeft gevraagd.

Dat overhaasting ook niet in de bedoeling van den Minister ligt, blijkt uit zijne rede in de Eerste Kamer op 8 Februari, waarin hij in antwoord op eene vraag van den heer Lely zeide: „De geachte afgevaardigde heeft ook ter sprake gebracht de vraag of de begroting voor 1913 reeds zou gebaseerd zijn op het voorstel tot splitsing, dat door de commissie is gedaan. Ik geloof, dat dit nog niet het geval zal kunnen zijn. Immers ook al zou ik mij reeds op dit oogenblik kunnen uitspreken over dit voorstel en zeggen, dat ik het in alle opzichten er mede eens ben, dan zou ik nog niet kunnen toezeggen, dat de begroting voor 1913 daarop zou zijn gebaseerd. Want eer men de begroting inricht overeenkomstig een nieuwe wettelijke bepaling, zal die wettelijke bepaling er toch eerst moeten zijn, en aangezien ik mij niet kan voorstellen, dat een dergelijk ingrijpende hervorming in twee of drie maanden naar beslag zal kunnen krijgen, is het natuurlijk uitgesloten dat men nu in Suriname al een begroting kan samenstellen, die daarop zou zijn gebaseerd.“

Suriname van 6 en 9 Februari vervolgt de besprekingen van het rapport in een paar belangwekkende artikelen, getiteld „Economische gezichtspunten“, waaraan de volgende opmerkelijke beschouwing wordt ontleend:

„De immigratie is het gevolg van het bevolkingsvraagstuk. Doordien er geen handen genoeg waren voor den landbouw moest tot den aanvoer van arbeiders de toevlucht worden genomen. — Misschien zal deze uitspraak aangevochten worden met de bewering, dat de immigratie een gevolg was van den weersin der gewezen slaven in den plantage-arbeid.

Maar deze historisch geworden meening berust op een onjuist inzicht in sociale verschijnselen. Hierbij deed zich het vaak voorkomende voor dat een bijomstandigheid de plaats inneemt van een der hoofdfactoren.

De kolonie heeft het nooit kunnen stellen zonder aanvoer van buiten van werkkrachten voor den landbouw.

Vóór de afschaffing der slavernij geschiedde dit door den slavenhandel; eerst onder bescherming, althans met goedkeuring van 's landsbestuur; later, na het door de internationale verhoudingen afgedwongen verbod van den slavenhandel, clandestien.

Al werd tegen dezen smokkelhandel door het Gouvernement, dat de locale nooden kende, niet te streng gewaakt, toch werd natuurlijk de aanvoer bemoeilijkt. Hierdoor kwamen de plantages in slechter conditie ten aanzien van arbeidskrachten, aan de behoefte waaraan nu en dan in niet voldoende mate werd tegemoet gekomen door de veiling der slaven van verlaten wordende plantages en door voorteling; het laatste in zeer bescheiden mate.

Dat de plantages toen nog niet voor den dringenden eisch van aanvoer van vrije arbeiders kwamen te staan, was hieraan te danken dat een bepaald aantal menschen gedwongen kon worden in het landbouwbedrijf te werken.

Toen nu door de afschaffing der slavernij die

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

Koopt
Zwitserse
Borduursels

franco vracht & vrij van inkomende rechten direct uit Zwitserland thuis

Japonnen Blouses
van af fl. 13.50 van af fl. 3.85

Kinderjurkjes
van af fl. 8.75

Echt Zwitsers borduursel op Batist, Voile, Wol & moderne zijdenstoffen.

Vraag heden nog stalen met Parijsche Modeplaten die gratis worden verzonden.

Eveneens stalen van onze allernieuwste Zwitsersche zijdenstoffen gratis op aanvraag.

SCHWEIZER & Co.
LUZERN A 64 (Zwitserland).

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7^a. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

ZOO JUUST VERSCHENEN.

Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijwielen, Banden en Rijwielbenodigdheden zoo even is verschenen.

Deze wordt de ons bekende handelaren en tokhouders gratis en franco per post toegezonden.

Zij die de prijscourant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen.

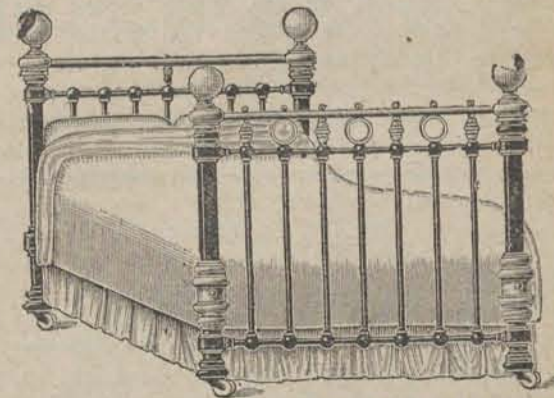
BLIJFT OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE.

U koopt bij ons goedkoop en goed.

Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
DEN HAAG.
Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

dwang ging ontbreken en de gewezen slaven door de ervaringen van vroeger onder het régime van de zweep, afkeer van den landbouw hadden, toen konden zij, door de grootere vraag naar arbeidskrachten dan op de markt was, zich ook van den landbouw afwenden.

In de Vereen. Staten van Amerika heeft zich bij de afschaffing der slavernij dezelfde crisis niet voorgedaan als bij ons, omdat daar die wanverhouding niet bestond tusschen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, zoodat de voormalige slaven om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien verplicht waren in den landbouw te blijven als vrije arbeiders.

Wij houden het er voor dat, al had de slavernij langer geduurd, de landbouw bij een streng toezicht op den slavenhandel, toch tot invoer van vrije arbeiders had moeten overgaan.

In het vorige nummer van dit weekblad ontleenden wij aan De West van 6 Februari het verslag van eene vergadering van den Surin. Volksbond. Suriname van 9 Februari deze vergadering besprekende, knoopt daaraan de volgende beschouwing vast:

„Een enkel woord onzerzijds. Met leedwezen zal zeker kennis genomen worden van het feit, dat op deze vergadering het gezag een knauw gekregen heeft. De instemming en het gejuich waarmede het ironische voorstel ten aanzien van de inkleeding van politiees is begroet, geven blijk van een stemming, die niet veel goeds beduidt. De gemoederen zijn geprikkeld en elke nieuwe prikkeling dient zorgvuldig vermeden te worden.

Ofschoon wij ook de indeeling van het adres niet goed keuren, meenen wij dat de bedoelde paragraaf der beschikking beter in de pen ware gebleven, zelfs al ware zij juist:

De tijden die wij beleven, eischen een weloverwogen beleid. Een krachtige hand in de eerste plaats, maar daarnaast niet minder een zorgvuldig vermijden van fouten.

Is waar elk verzet zal gemakkelijk gesmoord kunnen worden, desnoods in bloed. Maar ontegenzeggelijk is geweld het bankroet van elk gezag.

De huidige Gouverneur heeft het bewind in hoogst precaire tijden overgenomen. Wij hopen, dat hij den weg zal vinden uit de moeilijkheden te geraken en den volksgeest te kalmeeren.

Maar daartoe is onmisbaar het kennen van hetgeen omgaat in de hoofden en harten der menschen hier. Dat ZEx. den wensch daartoe koestert is buiten twiifel.

De vraag is of hij de juiste bronnen vindt. Iedereen zooveel mogelijk hooren, ziedaar het voorschift.

In verband met deze opmerkingen, meenen wij te mogen verwijzen naar hetgeen wij in het nummer van 24 Augustus 1911 over den politieken toestand in de kolonie schreven, in verband met de komst van den nieuwen gouverneur.

Aan De West van 9 Februari schrijft een correspondent over eene reis van den Gouverneur o.m. het volgende:

„De Gouverneur zal veel gebrek en veel ellende

hebben gezien, en hij zal ook gehoord en gezien hebben het groote drinkwatergebrek, maar hij zal ook de droevige ervaring hebben opgedaan, dat de oorzaak van dit alles grootendeels bij de landbouwers zelve te zoeken is. Zij, die begrijpen, dat men alleen door noeste vlijt aan zijn brood kan komen, vooral in een tijd van ziekte in de kultuur, moeten het beter hebben dan zij, die meenen alles van het gouvernement te mogen verwachten en zelf de handen niet willen uitsteken. Dat het water hen tot aan de lippen komt — geen drinkwater — is eigen schuld.

En er heerscht bovendien in den laatsten tijd een geest van oppositie, een geest van verzet, ook onder de Britsch-Indiërs, die overigens flinke en gedweeë kleine-landbouwers waren. De oorzaak hiervan is voor hem, die met den tegenwoordigen toestand in de kolonie bekend is, niet ver te zoeken.

Dat er groot gebrek aan drinkwater heerscht valt niet te ontkennen; maar waarom heeft de kleine landbouwer niet gezorgd voor een put op zijn perceel, zooals enkelen gedaan hebben, omdat de middelen ontbreken voor het aanschaffen van reservoirs om het hemelwater op te bergen.

Een aardig kijkje op het drinkwatergebrek te Paramaribo geeft dit berichtje uit Onze West van 10 Februari:

„Eergistermiddag ongeveer 2 uur arriveerde de drinkwaterrein in de Saramaccastraat. Zij bestond uit drie open wagens waarop 13 tanks, die elk aan weerszijden van kranen voorzien waren. De trein verdeelde zich in drieën, 1 wagon aan het einde, 1 in het midden en 1 aan het begin der Saramaccastraat. De aangevoerde hoeveelheid water bedroeg plm. 44.000 Liter tevoren door den arts Laret gekeurd en goed bevonden.

Een groote onafgebroken toeloop van menschen met bekkens, emmers, kruiken, enz., stroomde naar den trein om het kostbaar nat in ontvangst te nemen. Alles ging zeer geregeld en ordelijk toe.

Even vóór drie uur stoomde de trein naar het Vaillantsplein, waar 'tzelfde tooneel zich herhaalde.

Bij Kon. besluit van 20 Februari is de heer G. Hewett erkend en toegelaten om den voet van vreemdeeling als consul van Groot-Britannië en Ierland te Paramaribo voor Suriname.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De Inlandsche Ambtenaren bij de Opiumregie.

Kromo meent in de Pertja-Timor van 25 December 1911 no. 103, zijn waarschuwende stem, in het belang van de goede zaak en van zijn landgenooten, te moeten laten hooren, nu het oogenblik is aangebroken, dat men zal overgaan tot de aanstelling van een aantal Inlandsche mantri's en helpers bij de opiumregie ter Oostkust van Sumatra, welke tak van dienst in de maand Maart 1912 zou worden ingevoerd. Het aantal Inlanders, dat tot die functien zal worden geroepen is niet gering en het is dan ook aan geen twiifel onderhevig of deze instelling zal, waar de bezoldigingen in particulieren dienst veelal geringer zijn dan die in Staats-

vol fluweelig-donkere, dof-paarse bloemtrossen heeft. Zij wil de kalassapluisen op een graf leggen: want het is Poëasa, de tijd, wanneer de Javanen de rustplaats van hun dooden met bloemen bedekken en met offeranden. De bedwelmende honinggeur der donkere trossen heeft een geheelen zwerm bijen aangelokt — van die kleine bijtjes, die niet steken en met hun haast onzichtbaar dunne vleugeltjes geen gerucht maken in de lucht. Goudgeel bespikkelen zij den ruiker van het kleine meisje; en terwijl zij er een bloeienden tak uit neemt en der vrouw reikt, vliegen zij op in een wemelige wolk rondom haar rond, zacht gezichtje, dat ernstig, in een diep besef van verantwoordelijkheid, geheven staat naar den blik van de duiten-bevingerende koopster.

Wat een kinderen zijn er op de passar, wat een kinderen! Stijfgebakerde zuigelingen op alle stalletjes, tusschen hoopen marktwaar in; spiernaakte mollige wichtjes, die maar pas kunnen drentelen, overal waar een beetje zoetigheid te snoepen valt. Jongens, met een potsierlijk opstaande kuif op den kruin van een rondom kaalgeschoren kop, en, bij wijze van kleedij, een touwtje om het middel, bij troepen aan het plassen in de gemetselde goot, die rondom langs den passar loopt; aan het krijgertje spelen tusschen de kooien en platte korven van de vogelverkoopers bij de brug; aan het rooken, neergehurkt, met een ernstig gezicht, in de schaduw van den tamarinden-laan, waar de verkoopers van tabak en sigaretten hun waar uitstellen. De kleine meisjes spelen niet: ze zijn meegekomen om moeder te helpen. Als kleine vrouwtjes, verantwoordelijk

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
Petten en Pelterijen.

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN

- en BONTMUTSEN -

W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111

DEN HAAG.

ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN
EENVOUDIGE, GOEDKOORE EN SMAAKVOLLE
WONINGINRICHTINGEN.

Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
en THEEHANDEL

P. D. SCHILTE

32 Groenmarkt :: DEN HAAG

Oppericht 1868 - Telefoon 2539.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 :: DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

VULPENHOUDERS.

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

Dames- en Kinder-Confectie.

GEBR. GERZON'S
MODE-
MAGAZIJNEN.

DEN HAAG - 36 VEENESTRAAT 44
- Telefoon 2526. -

BRANDSTOFFEN.

F. BREURE & ZOON

HOFLEVERANCIERS,

TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6
- Telefoon 1880. - - Telefoon 3331. -

FEUILLETON.

De Passar van Djokja

DOOR

AUGUSTA DE WIT.

(Vervolg en slot).

Onder den vlak-uitgespreiden pajong van geolied papier, die als een rondte van glorig geel haar donker hoofd omschijnt, zit een jonge vrouw met haar kind aan de borst, te midden van hoopen van het glasachtige gladde en glanzende, rozeroode ooff. In het schemerdonker van de bloemen-kramen, een eind verder op, hurken twee meisjes tusschen korven vol losse bloemblaadjes. Op een reep pisangblad vóór zich stortten zij een slendang-vol fijnkleurig bloesempluksel uit, flarden en rafels van rozen, jasmijn, kenanga en pandan-blaadjes; zacht ineengereggen blijft het geurig liggen op het doffe pisang-groen. Er komen koopsters; de bloemenmeisjes scheuren een stuk van het zijde-achtig piepende pisangblad af, schikken er een hoopje met spitse vingers gegrepen bloemenpluksel op, en spelden het pakje dicht men een bamboesplinter. De koopster reikt hun een cent, en bergt in haar slendang het koele groene builtje met geur voor haar kleerenkist of voor haar lang zwart haar, dat ze wil gaan wasschen straks, met asch van rijststroo en bloemenwater. Een andere is blijven staan voor een meisje van een jaar of tien, dat haar schoot

dienst, menig Inlandsch schrijver van de landbouw-ondernemingen ter Oostkust van Sumatra vragen.

De ambtelijke functie van mantri heeft voor den Inlander altijd een groote bekoring. De Javaan wordt als zoodanig in de Inlandsche maatschappij als een Mas en de Maleier als een Toengkoë beschouwd, afgescheiden nog van het groote voordeel, dat hem ten deel valt in den vorm van een regelmatig uitgekeerde maandelijksche bezoldiging.

Welke Inlander zou niet prat zijn op eene aanstelling tot mantri, eene functie, die hem in staat stelt zich te tooien met kleeding van Europeesch maaksel en verlakte schoenen, terwijl hij de nederige groeten van zijne landgenooten op den openbaren weg in ontvangst kan nemen?

Hierbij moet niet uit het oog worden verloren, dat een mantri ook altijd een zeer gezeene persoonlijkheid is in den Inlandschen familiekring, dat ieder gezin het als een groote eer zou beschouwen zulk een mantri als schoonzoon te hebben. Bovendien geeft de betrekking van mantri in de winkels, waar men allerlei mooie en gerieflijke zaken koopen kan, vrij spoedig crediet en daarin is volgens schrijver juist het gevaar gelegen, waarop hij de aandacht van de mantri's zou willen vestigen. In 't oog van dezen eischt een dergelijke ambtelijke positie ook een tentoon spreiden van zekere weelderige levenswijze.

De woning moet niet alleen Europeesch zijn verzorgd, maar ook acht de mantri zich verplicht op plaatsen van amusement, die ter hoofdplaats Medan vele zijn, te verschijnen.

Van een en ander kan het zich in schulden steken dikwijls het gevolg zijn en wanneer de schuldeischers het zoo iemand al te lastig maken, dan kan er allicht kans bestaan, dat de schuldenaar een losse greep in de opiumkas doet, meent schrijver, en zegt verder:

Dit euvel is volstrekt niet denkbeeldig, men heeft de Javaansche dagbladen slechts op te slaan om te vernemen hoe herhaaldelijk mantri's wegens een tekort in kas, uit hunne betrekking moesten worden geschorst en voor den Landraad terechtgesteld of wel zich deswege uit de voeten hebben gemaakt.

Zucht naar weelde, is, volgens schrijver, van al die rampen de oorzaak. Hij beveelt den aanstaanden mantri's en helpers ernstig aan het vorenstaande goed te overwegen, bedenkende, dat, bij navolging van dergelijke slechte voorbeelden het mantrischap niet anders dan de eerste stap zou zijn tot het oneervolle ambt van dwangarbeider in den ketting.

In verband met het bovenaangehaalde viel de klacht op van het Inlandsche opiumregiepersoneel, voorkomende in de Sinar Sumatra van 23 Dec. 1911 no. 98.

De mantri's op een salaris van f 30 's maands en de helpers op f 20 en f 15 's maands, klagen steen en been over hun te geringe bezoldiging en trachten daarbij met cijfers aan te toonen, dat zij zelfs met een klein gezin onmogelijk met het hun toegekende bedrag fatsoenlijk kunnen rond komen.

Zij moeten, zeggen zij, onder zulke omstandigheden, in schulden geraken en daardoor in moeilijke

heden komen met derden tot schade van alle partijen.

Ten einde hunne bewering te staven laten de klagers een opgave volgen, waaruit kan blijken op welk bedrag zij de huiselijke uitgaven per maand berekenen, n.l.:

Aankoop van rijst	f 6.00
Idem van groenten (f 0.15 per dag)	„ 4.50
Idem van rokokos en lucifers	„ 2.50
Idem van petroleum	„ 1.50
Idem van specerijen en kookmateriaal	„ 10.00
Waschman en zeep	„ 2.50
Schoolgeld voor twee kinderen	„ 0.75
Ten behoeve van twee kinderen	„ 0.50
Totaal	f 28.25

Van het traktement van f 30 zou de mantri dus f 1.75 's maands of f 21 's jaars overhouden, terwijl de helpers op f 20 en f 15 's maands, die toch ook gezinnen hebben, er in het geheel niet kunnen komen.

Voor aanschaffing van kleeding per jaar, is het navolgende berekend:

1 stel witte kleeding	f 6.00
2 kabaja's en schoenen	„ 5.50
1 sarong en 2 broeken	„ 6.00
2 baadjes en 2 sarongs voor de huisvrouw	„ 9.00
2 stel baadjes voor 2 kinderen	„ 6.00
Totaal	f 32.50
Verminderd met	„ 21.00

Blijft alzoo een tekort van f 11.50

Van genoegens, geneeskundige hulp, reparatiën, aanschaffing nu en dan van tal van noodige zaken is geen sprake. Onder die omstandigheden zijn de mantri's en helpers wel verplicht de welwillendheid van hooger autoriteit in te roepen en de regeering om verbetering van geldelijke positie te verzoeken. Zij wijzen daarbij nog op het feit, dat de arbeid van het ondergeschikt opiumregiepersoneel 's morgens ten 7 ure begint en 's avonds ten 7 ure eindigt, terwijl sommigen dikwijls tot 10 uur 's avonds moeten doorwerken.

De redactie van de Sinar Sumatra sluit zich geheel bij de grieven der klagers aan en hoopt dat de regeering termen zal kunnen vinden om de gevraagde lotsverbetering toe te staan en heeft zich bereid verklaard, een exemplaar van haar blad, waarin de klacht is opgenomen onder de speciale aandacht van den Hoofdinspecteur der opiumregie te brengen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Met vreugde vernomen. In de Sinar Sumatra van 27 Dec. j.l. no. 99 wordt melding gemaakt van de vreugde, die geheerscht heeft bij de Chineezers toen bij telegram van 22 November te voren, bekend werd dat Zijne Excellentie de Minister van Koloniën, tijdens de jongste koloniale debatten in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, protest had aangeteekend tegen de uitlating van één der leden van het parlement, als zouden de Chineezers in Ned.-Indië de

pisangblad een petroleumblik vol ijs koel houdt, en aan den anderen héél kleine, zilverige vischjes springen en spartelen in de sissende pan boven 't houtskoolkomfoor van gebakken klei. Terwijl de meisjes zich met kijken, kiezen en op het allerlaatst eerst met eten te goed doen, neemt moeder het allerkleinste aan de borst, dat zij knikkebollend meegesold heeft van huis in den slendang, en op den passaar zittend, gesust, gevoed, en in de goot gebaad heeft, tusschen loven en bieden door. Den tip van haar sjerp, over het ronde hoofdje tegen haar boezem gespreid, licht zij, behoedzaam, even op nu en dan, of de kleine niet al weer in slaap is gevallen. Zij wacht verlangend op koopers van het restje van haar waar — een rist kokosnoten van haar erf, een tros pisang, een mandje bruine sawoe manila of blank-en-rose djamboe (wat onrijp nog geplukt uit vrees voor azende vruchtendieven), een stapeltje taaie lekkernij van aren-suiker, van nacht bereid, terwijl man en kinders slapen, of misschien een paar fijne matten, gevlochten van de uiteengerafelde stengels der wilde agave, die zij in het bosch heeft geplukt en in de leiding tusschen de rijstvelden gebracht.

Zij twil naar huis, zoo gauw zij maar zooveel duiten bijeen heeft, dat zij rijst voor het huishouden kan koopen, voldoende voor een dag of vier, vijf, wat tabak en droge hulsels van maïs-kolf om er sigaretten van te rollen voor haar man, een pakje naalden en een klos garen voor haarzelve. Dan zal ze den kleinen slaper, zonder hem wakker te maken, wat vaster in den slendang vleien, en met de kin-

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105
Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.
SPECIALE AANBIEDING:
Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 c.M. f. 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 c.M. (voor de nieuwe schepen) „ 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100, breed 50, hoog 50 c.M. „ 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 c.M. „ 6.25
ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.
GROOTSTE KEUZE
in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-
Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oudehavenkade n. l. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Individuele ONGEVALLENVERZEKERING,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.
VRAAGT PROSPECTUS.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.
Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.
Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk . . . . .
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.
Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Uitmunten ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”,
Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert.
Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.
Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.
Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS
Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

HOEDEN EN PETTEN
A. J. KÖNIG,
Schoolstraat 26.
Ruime sortering in alle prijzen.

GEBR. DE RIDDER
LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALFS-,
LAMS- EN VARKENSVLEESCH.
Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN
Geregelde bezorging door alle wijken van
's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.
VALERIUSSTRAAT - hoek Dunckerstraat - DEN HAAG.
INTERC. TELEFOON 2648.

Piet Heinstraat 123,
bij de Zoutmanstraat.
Telef. 5262 HAAG.
A. Op't Landt.
Steds nieuwste garneringen.
Grote kouze Shawls, Jabots, Handschoenen, Enz.

kijkend en ordentelijk gekleed, met een sarong, en een driekanten borstlap onder de kabaja, het haar spiegelglad van olie in een wrong gedraaid, waar een oleander of een jasmijnbloemetje in gestoken is, loopen zij, met een kind, niet zoo heel veel kleiner dan zij zelven, op den rug; of zij zitten met een hoopje bloemen en vruchten naast zich op een hoek van de lange uitstaltafel te wachten op klanten, een oog houdend onderwijl op een broertje, dat speelt aan den weg. Zij zijn thuis hier, die kleuters van zes, zeven jaar, zij nemen huiselijke plichten waar, met ernstige inspanning. Als moeder hen straks roept, zullen zij precies rekening en verantwoording kunnen afleggen van een verminderd hoopje koopwaar op hun tafelhoekje en een vermeerderd rolletje koperen duiten zorgzaam in den bovenzoom van hun sarong geborgen.

De morgen wordt middag. Op de houten passardaakjes gloeit de zon. Een moede verkoopster hier en ginder heeft groene ouwels van bladermoes en kalk tegen haar heete slapen geplakt om de hoofdpijn te verdrijven. Ze stuurt de kinders onder geleide van het oudste zusje uit, om wat te eten, een pisang hier, een plukje geraspte kokosnoot ginder, als hoofdgerecht een portie in pisangblad gestoomde rijst aan het stalletje van den venter, die op een schaduwige plek zijn glazen vol rood en geel vruchtensap dobberend om een doorschijnend brok ijs, verlokkelijk heeft uitgesteld tusschen blanke, drillende vladen van klappermelk en kleefrijst met dikke brokken palmsuiker er in, en goudgele maïsboekjes; terwijl aan den eenen kant een handig gebogen

„parasieten” der maatschappij zijn. De duidelijkheid van het protest liet niets te wenschen over en hield de verklaring in, dat de Ned.-Indische Chineezzen zich hadden doen kennen als nuttige en ijverige burgers, die als trouwe onderdanen van de regering recht hadden op behoorlijke behandeling en waardeering als de andere menschenrassen.

Deze uiting is door de Chineezzen op hoogen prijs gesteld en zal zeker niet nalaten 't vertrouwen in den rechtvaardigheidszin der Nederlandsche regering te versterken, zegt het blad.

Het wederom opleven van het opium-bedrijf in Groot-China. — Volgens hetzelfde blad moet het verbod van het opiumgebruik in China als een der oorzaken van de volksontevredenheid worden beschouwd. Het volk zag in de opgedrongen verbintenissen ten deze een groote geringschatting, waarmede het geen genoegen wilde nemen. Overal wordt thans dan ook weder papaver geplant en het heulsap gerookt.

De revolutionaire toongevers te Yoenan (Hoen-Lam) hebben tot dien aanplant de vergunning gegeven, terwijl de aanplantingen in de provincie Soe Tjoean reeds een groote uitgestrektheid moeten hebben.

Atjeh. Uit Kotaradja werd aan de redactie van de Perniagaan geschreven, dat een honderdtal Chineezzen van Atjeh naar China waren vertrokken met het doel zich daadwerkelijk bij de revolutionaire partij aan te sluiten.

Ook werd gemeld dat door den Majoor der Chineezzen te Atjeh, Lie-A-Sie, een terrein was gevonden, waarin kwikzilver voorkomt. Reeds drie personen hadden zich voor den koop aangemeld, n.l. de Schout Smit, onlangs te Padang overleden, een Engelsch koopman en een kapitein Chinees. De majoor wenschte echter geen afstand te doen van het terrein.

Inzameling van gelden bij de Chineezzen te Buitenzorg ten behoeve van het Roode Kruis in China.

De Perniagaan van 28 December j.l. no. 292 bericht, dat het bestuur der Chineesche vereeniging Hok-An te Buitenzorg zich tot het bestuur van de Jong-Chineesche vereeniging heeft gewend met het verzoek door samenwerking de noodige gelden bij de Chineezzen ter plaatse in te zamelen ten behoeve van 't Roode Kruis in China en dat dit 't bewijs zou leveren niet alleen dat er solidariteitsgevoel bij de Chineezzen te Buitenzorg bestaat, maar ook, dat deze iets over hebben voor de landgenooten in het Moederland.

Het jaar 1911. Evenals vorige jaren brengen redactie en administratie van het Maleisch-Chineesche weekblad Tiong Hoa Wi Sien Po, in het nummer van 2 Januari 1911 no. 314, onder toezending van een present-kantoor-almanak voor het jaar 1912, hun hulde en dank aan de lezers en medewerkers van het orgaan der Jong-Chineesche partij in Ned.-Indië, bij gelegenheid van den aanvang van het nieuwe jaar.

Het blad treedt daarmede den zevenden jaargang in, en wanneer dan ook de redactie op dit oogenblik wijst op den voorspoed dien het gedurende al die jaren mocht genieten, dan is zulks met een op-

recht gevoel van erkentelijkheid aan de medewerkers, die hunne degelijke artikelen ter plaatsing inzonden, en aan de abonnées, die den inhoud daarvan op prijs wisten te stellen.

De redactie vindt in een en ander aanleiding om op den ingeslagen weg voort te gaan, terwijl zij zich voorstelt een steun te blijven voor de actie der Jong-Chineesche partij in Ned.-Indië, zoolang deze aanstuurt op veranderingen ten goede, in het belang van den voorspoed en opheffing van den Chineesch-stam. Met terzijdestelling van elk gevoel van toorn wenschte de redactie aan alle Europeesche lezers alles goeds toe in het nieuwe jaar, in de hoop dat het zoeken en vinden van een behoorlijk levensbestaan in dat jaar voor hen gemakkelijker zal zijn dan in het jaar 1911.

In tegenstelling met het gebruik in vorige jaren, werd thans echter geen overzicht van den stand van zaken en van de stemming der Chineezzen in Ned.-Indië gegeven.

Ook het Maleisch-Chineesche weekblad Ho-Po onthield zich in dit jaar van eenige beschouwing ten deze.

Dr. Sun-Yat-Sen. Te Soerabaja liep het gerucht, dat, volgens ontvangen draadbericht van Dr. Sun-Yat-Sen, het in de bedoeling lag om bij de regering van zaken in den vervolgende Chineseche nieuwjaar te doen overeenstemmen met het Europeesche nieuwjaar.

De Sinar-Sumatra van 3 Januari 1912 no. 1 maakt melding van het feit, dat de Chineezzen te Singapore, die aanhangers zijn van de dynastie in China, waren overeengekomen om Dr. Sun-Yat-Sen, bij gelegenheid van zijn aanwezen te Singapore, te dooden.

De persoon, die tot uitvoering daarvan bereid was zou reeds gevonden zijn en een voorschot van 500 dollar hebben ontvangen, met de belofte, dat, wanneer de dood met goed gevolg geslaagd was, hem een som van 200.000 dollar zou worden uitgekeerd.

Dr. Sun-Yat-Sen was echter tijdig gewaarschuwd door een zijner vrienden, die op de hoogte was van het complot.

Den 15en December 1911 bevond de leider zich te Singapore en hield er verblijf ten huize van den heer Tan-Boo-Liat.

De politie had ook de noodige voorzieningen genomen met het gevolg, dat hij ongedeerd van Singapore naar China is kunnen vertrekken.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIËN.

Na een week vergaderen te Hobart, heeft de Federal labour conference de hoofdlijnen vastgesteld, die door haar voor de landbouw-politiek in Australië, zullen worden voorgestaan. Naar hun belangrijkheid zijn ze aldus gerangschikt:

1. Verzekering van een blank Australië. 2. Verzekering van de land-tax. 3. Opname van de referendum-voorstellen in de Grondwet. 4. Nieuwe protectie. 5. Nationalisatie der monopolies. 6. Beslissing bij amendement. 7. Scheepvaart. 8. Vracht- en reizigers stoomvaartlijnen van den Statenbond. 9. Be-

vorm hun heele vermogen; het is het veiligst, zóó. De vrouwen drentelen rondom de uitstallingen van Britsch-Indiërs en Chineezzen, waar dunne veelkleurige zijde ligt opgevouwen en rondom de werkplaats in de open lucht van den goudsmid, die groot bebrild bezig is met herstellen en herzetten van kleine kostelijkheden. De mannen komen van lieverlede aangeslenterd bij de duivenverkoopers aan de brug, om grijsroze tortels te bekijken, die koeren met diepe tonen, en witte hoogvliegers, wien men een bamboefluitje aan de staartpenen kan binden als zij, in wedstrijd losgelaten, vliegen tot hoog boven daken en boomen van de stadswijk. Eén voor één worden de vogels te voorschijn gehaald uit de platte korven, bekeken, betast aan nek en uitgespreide vleugels, geschat op hun waarde van twintig gulden of dertig misschien wel, rondgegeven in den kring der kenners. De geheele middag gaat voorbij met verhalen van wedstrijden; voorbijgangers blijven stilstaan en mengen zich in het gesprek.

Het wordt koeler. Op de brug, op het kabbelende water liggen de schaduwen der tamarinden lang gerek. De lange rij buffelkarren is al knarsend voorbij gegaan, naar weer een anderen passagier op weg. Vóór de ondergaande zon de lucht rood maakt tusschen de hangende looverspreidsels der laan, hebben de laatste gedempt-pratende groepjes de markt verlaten.

(De Ploeg.)

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

om direct te betrekken.

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

KUNST-ATELIER

van GOUDEN en ZILVEREN WERKEN

in diverse stijlen.

REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.

CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31

en WILHELMINASTRAAT 69.

's-GRAVENHAGE.

F. L. VAN BOMMEL

VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Dames- en Heeren-
= Modeartikelen. =
- Handschoenen. -

Handschoenen wasschen 7½ ct. per paar.

F. C. DE BRUYN

MAGAZIJN VAN

KOLONIALEWAREN EN COMESTIBLES

Levert uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.

Bij betaling per week of à contant 2% korting.

" " " maand 1% " "

INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.

DANCKERTSTRAAT 43.

TELEFOON 3361.

ERNEST CASSUTO,

TANDARTS,

FREDERIK HENDRIKLAAN 45,

houdt voortaan spreekuur van 1 tot 3½ uur.

KINDEREN bij voorkeur Zaterdags.

Telefoon 122 Schev.

ders rechts en links aan een plooi van haar sarong of een tip van haar baadje naar huis loopen, zoo vlug als ze kan, om nog intijds het maal van vier uur klaar te kunnen maken, den hoofdmaaltijd van den dag, als de man thuis komt van de sawah, en het oudste jongetje van het buffelhoeden, en wanneer ouders en kinderen gezamenlijk neerzitten op de balé-balé, ieder met zijn portie rijst op een stuk pisang-blad. Als de markt voordeelig afloopt, kan zij misschien nog wat toespis kopen ook, — een gezouten eendenei, wat droge visch of een portie „trasië”, wat een soort gelei is van garnaien. Onder de hand troost zij zich voor het lange wachten, de hitte en de hoofdpijn, en misschien den honger ook, met een sirihpruim.

Het wordt namiddag. Nu zijn de dorpsvrouwen verdwenen van de markt. Wat er nu heen en weer drentelt is stadsvolk, bewoners van den kraton, kenbaar aan hun stijve kegelmuts, volgelingen met onderdanige gezichten, bedienden van Europeanen, die het markten voor hun meesters hebben afgedaan en nu eigen genoegen zoeken. Met zorg hebben de mannen hun hoofdhoek geplooid: het is wel te zien dat zij lang voor den spiegel hebben zitten plooiën en aaien om de vouwen zoo sierlijk geschikt te krijgen. De vrouwen hebben hun gebatikten kain bij het omslaan zoo precies langs leest en heupen getrokken dat overal de randen passen: er gaat een fijn geurtje uit van hun doorschijnende kabaja. Mannen en vrouwen dragen sieraden, ringen, haarnaalden, boezempelden, gordelgespen van zilver en goud, met edelsteentjes bezet dikwijls, — in een sierlijken

perking van publ. leening. 10. Algemeene verzeke- ring. 11. Oprichting van suikerraffinaderijen.

Eigenlijk bevat dit overzicht niet veel nieuws; het is meer een bevestiging van hetgeen verwacht werd. Over het eerste punt bestond geen strijd. Land-tax is ruim een jaar in werking, hij heeft noch aan de verwachtingen van de voorstanders, noch aan de vrees van de bestrijders beantwoord. Het land is er niet goedkoper door geworden; de eigenaars der ondernemingen zijn er niet door geruïneerd. Van het derde punt verwacht men veel; zoo noodig een be- roep op het volk, waarbij de pers haar invloed naar hartelust kan laten gelden. Zonder toepassing van het amendementsrecht zal van het verdere algemeene nationalisatie-program weinig komen, zoodat de vol- gende punten wel geleidelijk bevorderd kunnen wor- den, maar voor groote toepassing inderdaad op den achtergrond staan. Voor de algemeene verzekering geeft Nieuw-Zeeland een voorbeeld waarbij Australië in de leer kan gaan.

De Amerikaansche kruiser West-Virginia heeft Palmyra, een eiland in de Stille Oceaan aange- daan, en daar de vlag van sterren en strepen geheschen. De groep waartoe het behoort is in '77 door kapt. Cook ontdekt en werd in 1888 door Groot-Brittannië bezet in verband met den aanleg van de telegraaf-kabel door de Stille Oceaan, op Fanning-eiland van diezelfde groep is toen een station geplaatst. Natuurlijk deed Groot-Brittannië zijn rechten gelden. De gezagvoer- der van de West-Virginia verklaard het eiland on- bewoond te hebben gevonden, zonder eenigerlei spoor dat het tot een mogendheid behoort.

Naar de Nederlandsche kamer van koophandel te Johannesburg meedeelt, blijkt uit de staten van den in- en uitvoer, van het Departement van handel en industrie der Unie van Zuid-Afrika, dat de invoer uit Nederl. in Br. Zuid-Afrika over 1911 P. 636.104 bedragen heeft, tegen P. 539.201 in 1910; de invoer uit Ned. Oost-Indië P. 79.876, tegen P. 35.422. Voor Nederland en Ned. O.-Indië tezamen genomen, beteekenen deze cijfers een voor- uitgang van P. 141.357 of 1.696.284 gulden. Aan- deel van Nederland en Ned. O.-Indië in den totalen invoer was thans 2 pCt. tegen 1.6 pCt. over 1910.

POTUGEESE KOLONIËN.

Terwijl het gerucht van plannen tot aan- koop van Portug. koloniën door andere mogendheden met opvallende hardnekkigheid aan- houdt, de stellige ontkenning van eenig voornemen tot afstand door de Republikeinsche regeering ten spijt, is het of de onderdanen in de verspreide ko- loniën mede willen werken om den afstand in de hand te werken. Zijn de woelingen in Timor ons maar al te goed bekend, Makao, de Portug. stip in China, is zoo woelig, dat er troepen heen moesten uit de kleine garnizoenen op de westkust van Voor- Indië. Hiervan maakten de Inlanders op deze kust gebruik om in verzet te komen en tot daden van geweld over te gaan. In denzelfden tijd is er een opstand in Cacheo, in West-Afrika, waarbij een vijf- tal soldaten gedood werden en tevens is het woelig in de grootere koloniën van het zwarte werelddeel.

MAROKKO.

In zijn rapport over den handel in Marok- ko spoort de Engelsche consul-generaal te Tanger den Britten aan tot meer energiek mededingen. De handel over de grens van Algerië is in 1910 sterk toegenomen, die door de havenplaatsen nam echter af. De invoer van Br. artikelen heeft in dat jaar in sterke mate de concurrentie van Hamburg onder- vonden.

De eenige haven, die vooruit is gegaan, was Mé- lilla, waar vooral de Spaansche en Fransche be- weging gewonnen had, ten koste alweer van de Britsche, die achteruit gegaan was.

In zijn beschouwingen over de statistische cijfers, wijst de consul-generaal op de scherpe mededinging, die niet alleen van de reeds genoemde landen komt, maar ook van Nederland, dat zijn handel in Marokko flink ontwikkelt.

Wij hebben dit met groot genoegen vernomen, moge het niet een vleugje geweest zijn. De deur staat open!

Een buitengewoon crediet van 50.000 fr. is toe- gestaan voor een bijzondere zending naar Fez, ten einde in overleg met den Sultan het pro- tectoraat van Frankrijk over Marokko te regelen. De toelichting van de aanvraag, wijst op de bedoe- ling om de beginselen van het nieuwe stelsel vast te leggen en de algemeene vragen van staatkundigen, financiëelen- en rechtskundigen aard naar den gewij- zigden toestand te herzien. Voor de behandeling is de gezant te Tanger aangewezen, die vergezeld zal

zijn door een karavaan en een „escorte d'honneur et de sécurité”.

DUITSCH KOLONIËN.

Met 1 April wordt in het geheele Schutzge- biet van Oost-Afrika voor de inlanders een hoofdelijke belasting ingevoerd. Na in eenige streken als proef toegepast te zijn, komt deze belasting nu in ruimer kring en geleidelijk voor alle inlanders in gebruik. In Daressalam, Tango, Kilwa, Tabora e.d. blijft naast de hoofdelijke- nog een huttenbelas- ting bestaan. Ieder tot arbeiden bekwame mannel. inlander is belasting schuldig. Deze grondslag wordt als billijker beschouwd dan die der hutten. Een an- der gevolg ervan is, dat een registratie der bevol- king noodzakelijk wordt, hetgeen in menig opzicht ten goede kan werken.

Volgens het nieuwe budget zullen de politie- troepen in Z.-W. Afrika worden terugge- bracht op ongeveer 2000 man, t. w. 1 majoor-com- mandant, 4 staf-officieren, 13 kapiteins, 70 luitenants, een staf van officieren van gezondh. en veeartsen, 370 onderofficieren en 1443 minderen. De troep zal uit 9 compagnieën bestaan, waarvan 3 een sectie mitrailleurs krijgen. Bovendien zullen er 3 sectiën bergartillerie komen, een sectie opnemers en een voor telegrafie. Vergeleken bij den bestaanden to- stand geeft dit een vermindering van 209 hoofden.

Dr. Soli, de nieuwe Duitse minis- ter van Koloniën, zal een bezoek aan Z.-W. Afrika brengen. Hij wil persoonlijk die kolonie lee- ren kennen. Tevens zal hij de reis tot in Britsch- Zuid-Afrika voort zetten, in verband met tusschen de twee mogendheden hangende regelingen. Hieron- der zouden in de eerste plaats te noemen zijn, af- stand aan Duitschland van de enclave aan de Wal- vischbaai, en de verbinding der spoorweggebieden van de beide koloniën.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een prijsvraag van het Bataviaasch Genootschap.

Door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen is een circulaire verspreid, getiteld „Prijsvraag voor de Javaansche dialecten”.

Het Genootschap is van meening, dat, hoewel aan een bepaald dialect als maatstaf voor een geheele taal de voorkeur moet worden gegeven, de andere dialecten niet moeten worden verwaarloosd, waar deze in bepaalde opzichten als gelijkwaardig, in som- nige zelfs als belangwekkender mogen worden be- schouwd.

Die beoefening heeft bovendien nog eenige niet te onderschatten voordeelen, en is uit een litterair, lin- guïstisch en lexicographisch oogpunt, om alleen de meest in het oog springende te noemen, van ontwij- felbaar gewicht.

Bovendien zijn in de dialecten, hoewel in het al- gemeen minder rijk aan woorden dan de hoofdtaal, veelal oudere woorden nog blijven hangen of heb- ben deze een vroegere beteekenis zuiverder behou- den, mede doordat zij buiten invloeden van allerlei aard zijn gebleven, zoodat met name ook voor de lexicographie de studie der dialecten zeer gewenscht is. Aande studie der Javaansche dialecten is nog weinig gedaan. Daarom wil bovengenoemd Genoot- schap deze bevorderen door een prijsvraag waarvoor het o.m. de volgende regelen heeft vastgesteld:

De resultaten van onderzoek moeten worden vast- gelegd in:

a. algemeen gramaticale en syntactische bescho- wingen en opmerkingen, zooveel mogelijk toegelicht door werkelijk „gehoorde” voorbeelden, niet dezulke die maar gefingeerd zijn, een en ander gevolgd of voorafgegaan door enkele phonetische opmerkingen, om het verschil in uitspraak met het Solo'sch aan te duiden;

b. een woordenlijst, zoo volledig mogelijk, van alle woorden, die te Solo niet worden gebruikt of daar in een andere beteekenis voorkomen, eventueel ook van die wel Solo'sch zijn, doch in de bestaan- de woordenboeken nog niet zijn opgenomen. Deze woorden moeten gerangschikt worden in alphabete- sche volgorde, en met opgave van de plaatselijke beteekenis er achter, evenzoo liefst met voorbeelden toegelicht;

c. enkele teksten in het dialect, bijv. kinderlied- jes, volksdeuntjes, of „echte” d. i. werkelijk voor- gekomen gesprekken, voor zooveel noodig met op- gave der beteekenis, en verder een lijst van de meest voorkomende eigennamen voor jongens en meisjes, die niet van uitheemschen (Arabischen) oorsprong zijn.

Het geheel moet in Latijnsch karakter worden geschreven, behalve dat in de woordenlijsten het

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven. Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL. Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCHE, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ. door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten. Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :- :- TELEFOON No. 4485.

A. VAN MEURS v/h. R. TUIJT Piet Heinstraat 18 :- :- 's-GRAVENHAGE TELEFOON 1784

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ - DECORATEUR BEDDENMAKERIJ - STOFFEERDERIJ en VERHUIZINGEN.

J. VAN MOORSEL, SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen, Katoentjes en Flanellettes. Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

HEEREN MODE- en HOEDEN-MAGAZIJN HILLMER & Co.

NOORDEINDE 58. :- DEN HAAG. Telefoon 1667. Engelsche Dassen f 1.75, per 3 stuks f 4.75.

A. SCHRÖDER & Co. GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Voorjaar en Zomer 1912.

Zephyrs - Bekleurde Percals :: Costuumlinens ::

DE STALEN-COLLECTIES ZIJN GEREED.

MODE-ACADEMIE

Grondig onderricht in MAAT- KNIPPEN en COSTUUMNAAIEN.

Allen die aan een cursus deelnemen kunnen eenige der nieuwste COSTUMES voor zich zelve vervaardigen.

Opleiding voor DIPLOMA's der - Mode-Vakschool Vereeniging. -

PROSPECTUS en inlichtingen te bekomen bij de Directrice M. E. DANCKAERTS, Regentessepl. 7, DEN HAAG.

dialectische woord ook in Javaansch karakter ware op te geven.

Het antwoord kan zoowel in het Javaansch (Solo'sch), in het Maleisch of in het Hollandsch worden gesteld.

Bij de beoordeeling zal worden gelet op:

- de juistheid, als behoorlijke verklaring der betekenis, juiste phonetische weergave enz.;
- volledigheid;
- goede methode.

De antwoorden moeten vóór 1 Maart 1913 ontvangen zijn bij het jurylid Dr. D. A. Rinkes, Kramat 118, Weltevreden.

Voor de goede beantwoording der prijsvraag worden door het Bataviaasch Genootschap uitgelooft:

- drie gouden medailles, en geldgeschenken, ieder van f 100.—;
- drie vergulde medailles, en geldgeschenken, ieder van f 60.—;
- drie zilveren medailles en geldgeschenken, ieder van f 40;
- eenige diploma's, met kleinere geldgeschenken.

De jury zal bestaan uit de heeren: L. G. Bertsch, inspecteur bij het Inlandsch Onderwijs te Djocjakarta, H. Bousquet, secretaris der residentie Djocjakarta; R. A. A. Achmed Djajadiningrat, regent te Serang, Dr. Hoesein Djajadiningrat te Leiden (facultatief); R. Kamil, adjunct-inspecteur bij het Inl. Onderwijs te Semarang; Dr. D. A. Rinkes, tijdelijk adjunct-adviseur voor Inlandsche Zaken te Weltevreden; R. A. A. Salmon Salam Soerjadiningrat, regent te Tjeribon; A. H. J. G. Walbeehm, assistent-resident m. v. 's-Gravenhage; terwijl de jury zal trachten zich nog een belangstellend persoon, goed bekend met het dialect van Oost-Java, toe te voegen.

Voor belangstellenden zijn gratis exemplaren van de voorwaarden in het Hollandsch of in het Maleisch op aanvraag verkrijgbaar bij een der jury-leden en ter raadpleging aanwezig in de Koloniale Bibliotheek te 's-Gravenhage.

Boekerij van het Koloniaal Museum te Haarlem.

In 1908 verscheen de catalogus van de boekenverzameling van het Koloniaal Museum te Haarlem. Thans is het eerste supplement, vermeldende de aanwinsten tot Mei 1911, verschenen.

Dit supplement legt getuigenis af, dat de bibliotheek van het Koloniaal Museum de groote beweging van de laatste jaren op het gebied van tropische cultures, met name van caoutchouc en getah-pertja en van vezelstoffen, gevolgd heeft. Ook de scheikundige en pharmaceutische rubrieken zijn belangrijk uitgebreid, welke uitbreiding te danken is aan wijlen Dr. Greshoff, die zijn geheele wetenschappelijke nalatenschap aan het Museum heeft vermaakt.

Het register der auteursnamen aan het einde van dit supplement omvat alle namen, die in den Hoofdcatalogus van 1908, zoowel als in het supplement voorkomen.

Een monografie van Celebes.

Dezer dagen vertrekt, meldt De Java-Bode, naar Celebes de heer L. v. Vuuren, chef van het Encyclopaedisch Bureau van het Departement van Binnenlandsch Bestuur.

Doel der reis is het verzamelen van gegevens welke tot grondslag zullen moeten dienen bij de samenstelling van een monografie van het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden.

De samenstelling, gewests-gewijze van zulke monografieën behoort, gelijk nog onlangs in de inleiding van de eerste aflevering van de Mededeelingen van het Encyclopaedisch Bureau werd uiteengezet, tot de taak van de daaraan verbonden ambtenaren.

De heer Van Vuuren, die minstens een viertal maanden zal wegblijven, neemt eenig Inlandsch personeel van 's Lands Plantentuin mede, hetwelk hem behulpzaam zal zijn bij het maken van een beschrijving van het plantenkleed van het gewest.

Het Tijdschrift.

No. 12 van „Het Tijdschrift”, onder redactie van den heer E. F. E. Douwes Dekker, bevat o. a. een tweetal artikelen, waarop de aandacht wordt gevestigd. In de eerste plaats een opstel van C. P. Krüss, getiteld: De Indo is waarlijk zoo slecht niet, waarbij de redacteur aantekent, dat zelden zoo rustig, zoo sympathiek door een „volbloed” over den Indo werd geschreven. De schrijver is niet blind voor de minder goede en slechte karaktereigenschappen van den Indo, maar neemt hem in bescherming vooral tegen hen, die het begrip Indo associeeren met hangevechten, concubines, strootjesrooken, diefstal, enzovoort.

De heer A. le Clerq schrijft voorts over: Veredelende invloeden van het koloniënbezit op het Moederland. In theorie, zegt de schr., laat de kwestie der juiste verhouding tusschen moederland en koloniën, tusschen de aan westersch gezag onderworpen

volken, en degenen, die dit gezag over hen in handen namen of door de geschiedenis in handen kregen, in 't algemeen geen principiëel meeningsverschil meer toe. Zoo heet het, dat in ons vaderland de verschillende politieke partijen het nu in hoofdzaak eens zijn, d. i. eender denken, en Dr. Snouck Hurgronje schrijft in zijn jongste werk over het Islam-probleem in onze Oost, dat, al mogen de opvattingen in het bijzondere nog verschillen, er eenheid is in het noodigste, namelijk „in de erkenning van de ethische koloniale politiek als de eenig mogelijke.”

In zijn beschouwingen wil de heer le Clerq nu aantoonen, dat „al dat eindeloos ethisch geredeneer en getheoretiseer” betrekkelijk geen waarde heeft, ja zelfs „is de praktijk er nog maar al te zeer mede in flagranten en openlijken strijd.”

De Ingenieur.

No. 9 van „De Ingenieur” brengt o.m. een uitvoerig artikel over de werkring en vooruitzichten van civielingenieurs, die in dienst treden bij de Staatsspoorwegen in Nederlandsch Oost-Indië, door C. W. Koch, chef van weg en werken bij de Staatsspoorwegen in O.-I.

Hoewel de hoofdzakelijke inhoud reeds te vinden is in het door den heer L. J. C. van Es bewerkte en door de afdeling Informatie-Bureau der Vereen. „Oost en Weest” uitgegeven geschrift: De ingenieur in Ned.-Indië, kunnen de deskundige beschouwingen van den heer Koch van heel veel nut zijn voor hen die zich voor genoemden specialen tak van dienst willen bekwamen.

De vrouw in Indië.

In het jongste Nr. van het Indologenblad komt een opstel voor over de positie van de Europeesche ambtenaarsvrouw in Indië.

De grootste verdrietelijkheden voor de vrouw zijn wel het gescheiden zijn van alle familiebetrekkingen in Holland, en het dikwijls eenzame, vervelende leven, wanneer de man op tournee is. Toch kan, meent schr., ook die verlaten vrouw zich een mooi leven scheppen, en veel nuttigs verrichten wanneer zij de door hem opgesomde raadgevingen en wenken opvolgt.

In hetzelfde Nr. van het Indologenblad schrijft Dr. Kohlbrugge nog een artikel: „Hoe kunnen wij aan het plantenleven ontkomen”, in hoofdzaak doelend op ambtenaren die in de binnenlanden hun standplaatsen hebben.

De Michiel Adriaansz De Ruyter Vereeniging.

Aan weinigen zal het bekend zijn, dat in 1907, in welk jaar het 300 jaar geleden was dat Neerland's grootste zeeheld werd geboren, op initiatief van den heer Zeilinga, directeur der Javasche Bank te Batavia, een vereeniging werd gesticht, welke den naam kreeg van „De Michiel Adriaansz. de Ruyter Vereeniging”, ten doel hebbend in de eerste plaats de belangen der zeevarenden in de koloniën te behartigen, en ten tweede den lust tot het zeemansleven op te wekken.

Een overzicht nu van hetgeen deze weinig gekende, doch hoogst nuttig werkende vereeniging reeds tot stand heeft gebracht wordt gegeven in het nummer van 1 Maart j.l. van „Het Nederlandsche Zeewezen”.

Weekblad voor Indië.

No. 41 van het Weekblad voor Indië bevat bij zijn portret een korte levensbeschrijving van den op 15 December 1911 te Weltevreden overleden overresident Dr. J. G. F. Riedel.

Riedel werd 17 Februari 1832 te Tondano in de Minahassa geboren, trad, na zijn opvoeding in Europa te hebben voltooid, in 1853 als ambtenaar in Ned.-Indischen dienst, doorliep verschillende rangen en werd in 1883 als resident van Ambon gepensionneerd. Hij vestigde zich toen met vrouw en kinderen te Utrecht, daarna in Den Haag en eindelijk te Brussel. Toen werd het verlangen naar zijn geboorteland hem te machtig en vertrok hij omstreeks 1902 opnieuw naar Indië om er tot zijn dood te blijven.

Van de overige bijdragen, welke dit Nr. vullen, zij nog gewezen op een geïllustreerd artikel over de jongste handjir te Padang.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 9: Voordracht van Professor Dr. Molengraaff over „Nederlandsch-Timor voorheen en thans”. — Bericht omtrent de Gouvernements-kina-onderneming over het 4e kwartaal 1911. — Invoer tot verbruik der voornaamste handelsartikelen op Java en Madoera door particulieren. — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen uit het vrije verkeer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten (De grondhuur-quaestie in de Preanger Regentschappen. — Java-cantala. — De baco-

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

BANKZAKEN.

SAFE - INRICHTING.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

TOKO BETAWIE.

(ALBRECHT & ELFFERICH).

KONINGIN EMMAKADE 55 Tel. 2610.

Opggericht 1880.

Uitsluitend te kwaliteit INDISCHE INGREDIËNTEN.

Vraagt steeds ONZE smakelijke Samballans.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELEN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opggericht 1887.

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD

Spuistraat 69 - 's-HAGE

Telefoon 5470.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN-,
ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.
REPARATIE-INRICHTING.

Firma Wed. A. VAN WINKOOP.

Hoffeveranc. v. H.M. de Koningin en H.M. de Koningin-Moeder.

MAGAZIJN van:

Dames Handwerken en Luxe Artikelen.

Noordeinde 40. DEN HAAG. Tel. No. 2219.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

venkultuur in Suriname. Enz.). — Kleine mededeelingen (Chineez-en-opstootjes te Soerabaja. Enz.).

Ten slotte wordt medegedeeld, dat het Maartnummer van Onze Eeuw een artikel bevat van J. W. Gunning over de Protestantische zending in Indië, naar aanleiding van de laatste begrotingsdebatten.

**Leeszaal HEULSTRAAT 17.
DEN HAAG.**

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, „Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padan-ger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:
Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche (Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

- Het Bat. Nieuwsblad t/m 7 Februari 1912;
- De Locomotief t/m 6 idem;
- Het Soer. Handelsblad t/m idem;
- De Sumatrapost t/m 9 idem;
- De Sumatrabode t/m 8 idem;
- Tjahaja Sumatra t/m 8 idem;
- De Indische Mercur no. 10 en 9a 29 Febr.;
- Weekblad voor Indië no. 42;
- De Banier no. 5;
- Handelsberichten v/h Ministerie van Landbouw;
- Kort-Verslag Vergadering Tweede Kamer S.-G.;
- De Indische Gids Aflevering Maart;
- Regerings-Almanak over 1912;
- Onze Vloot no. 39.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Concept-Verslag aangaande den staat van zaken der Vereeniging „Oost en West” en hare verrichtingen gedurende het jaar 1911.

Aanbieding. Ingevolge alinea 3 van art. 6 van het Huishoudelijk Reglement, wordt aan de Vereeniging hierbij, wat betreft het jaar 1911, aangeboden het verslag, waarvan in dat artikel sprake is.

Algemeene toestand. Met handhaving van de bestaande goede verhouding tusschen Hoofdbestuur en de afdelingsbesturen, kon, gedurende het Verslagjaar, meer en meer worden geconsolideerd, hetgeen gedurende de laatste jaren was tot stand gebracht, terwijl de verschillende in het leven geroepen commissies gelegenheid hadden op onderscheiden gebied hunne werkzaamheid te ontplooiën. Vooral het **Informatie-Bureau**, dat inderdaad een zeer belangrijke tak van onze Vereeniging vormt, niet alleen door zijn talrijke adviezen en aanwijzingen aan hen, die betrekkingen in onze beide Indiën zoeken, maar ook door het verstrekken van inlichtingen op allerlei gebied in verband staande met de toestanden daar te lande, gaf tevens blijk van hare voortdurende werkzaamheid door in het afgelopen jaar drie populair geschreven werkjes uit te geven*) en in bewerking te nemen nog drie werkjes, n.l.: 1e. „Het Boschwezen in Indië”; 2e. „De geneeskundige dienst in Ned.-Indië”; 3e. „Het Europeesche onderwijs in Ned.-Indië”; allen ten dienste van de Nederlandsche jongelieden, die zich voor die takken voor den dienst in Ned.-Indië wenschen te bekwamen.

Ook de **Studie-Commissie** ging op den ingeslagen weg voort, en gaf steun ook, waar verlangd, voorlichting en raad aan de in Nederland

studeerende jongelingschap uit Oost- en West-Indië. De verwachting mag worden gekoesterd, dat ouders en voogden in de overzeesche gewesten meer en meer het groote belang zullen inzien om gebruik te maken van de gelegenheid, welke de Vereeniging aanbiedt: vriendschappelijk toezicht te houden op de studiën van hunne zonen en pupillen. Het Hoofdbestuur kon op een viertal tot dat doel ontvangen aanvragen de vereischte inlichtingen geven.

De **Redactie-Commissie** van Het Koloniaal Weekblad wist, ondanks hare beperkte middelen, den inhoud van ons orgaan belangrijk en aantrekkelijk te maken. Daar de advertentie-opbrengst veel gewonnen had, kon met de Firma **Luctor et Emergo** een voordeelig contract worden afgesloten voor het drukken, uitgeven en expediëren gedurende de jaren 1912 en 1913. De goede samenwerking van Hoofdbestuur, Redactie-Commissie en drukker, zal hopelijk leiden ook tot verderen voorspoedigen bloei van Het Koloniaal Weekblad.

Het **Ledental** der Vereeniging bleef vrijwel stationair, en in verband daarmee de staat van inkomsten.

Ook in ander opzicht kan op enkele lichtpunten worden gewezen.

a. De Afdelingen:
Van de Afdeling Breda, die eenigszins kwijnende was, bleek een vernieuwde kracht uit te gaan, nu in haar jaarlijksche vergadering een meer voltallig bestuur kon worden gevormd.

De **Studenten-Afd.** te Leiden gaf een begin van werkzaamheid, toen zij eene uitnoodiging tot de leden richtte, waarin deze werden opgewekt tot medewerking aan het tot stand komen van zogenoemde **Studiëkringen**.

Tegenover deze lichtpunten stond evenwel het verlies, dat wij hadden te betreuren door de opheffing der Afdeling Zutten. De aanleiding hiertoe was het voortdurend afnemen van het ledental en het ondervonden gemis aan medewerking in de bevordering van het streven der Vereeniging; verschillende pogingen van het afdelingsbestuur om in den geest der Vereeniging werkzaam te zijn, bleven zonder vrucht, zoodat dit, na een achtjarige ervaring, tot de overtuiging kwam, dat Zutten geen plaats scheen te zijn, waar het streven der Vereeniging wortel kon schieten.

De afwikkeling der zaken had, ingevolge de voorschriften, regelmatig plaats, terwijl de leden onder de administratie van het Hoofdbestuur werden gebracht. De heer **C. G. Lagerwey** trad daarna op 13 April 1911 (Kol. Weekblad 13 April 1911, no. 15) als **correspondent** onzer Vereeniging te Zutten op, bereid als hij was hare belangen, naar vermogen, te behartigen.

Bij beschikking van het Dagelijksch Bestuur van 27 Maart 1911 sub IV werd aan het voormalige afdelingsbestuur de dank der Vereeniging overgebracht voor de aan de Vereeniging bewezen diensten.

Eene afdeling te Groningen, waarvan in het vorige verslag sprake was, hebben wij nog niet mogen begroeten; wellicht dat later, uit vermeerdering van belangstelling, ook daar opnieuw leven kan worden geboren.

b. **Belangstelling in het streven der Vereeniging:**

Over gebrek aan belangstelling voor ons streven kon ook buiten onze Vereeniging, overigens niet worden geklaagd.

Vele onzer leden toonden ons hunne belangstelling door op ons verzoek, het bedrag hunner jaarlijksche contributie te verhoogen, dan wel door het geven van nuttige geschenken, in den vorm van kaarten, boekwerken enz., ons in staat stellende ook vele anderen van dienst te zijn.

De Regeering ging daarbij voor; zij vond in den nuttigen arbeid der Vereeniging aanleiding om, voor het jaar 1911, hare subsidie van 3000 gulden op 4500 gulden te brengen, en ons eene regelmatige toezending van de door haar uitgegeven publicatiën op Indisch gebied te doen geworden.

Openlijk zij voor dien hooggewaardeerden steun hier onze dank gebracht.

Bij schrijven van 11 April 1911 verzocht het Ned. Comité van voorbereiding der Tentoonstelling voor aesthetische opvoeding te Batavia, onzen Voorzitter om in dit Comité als lid toe te treden, waaraan gaarne gevolg werd gegeven, te meer, omdat wij ons reeds op het terrein der schoolversiering hadden bewogen (zie Kol. Weekbladen van 19 Mei 1910 no. 20 en 16 Maart 1911 no. 11), en wij, ingevolge onze Statuten, bereid werden bevonden, desvereischt, de zaak naar vermogen ook geldelijk te steunen.

Bij brief van 16 October 1911, van de **Ned.-Indische Handelsbank**, mochten wij het bericht ontvangen, dat van de voorgenomen verhoor-

KUNSTSTANDEN 1 Gld. per stuk met garantie. Geheele Gebitten 25 Gulden. Vullingen f1.00. Beslist pijnloos trekken per tand f1.00. Leden van Ziekenfondsen en Corporaties **EXTRA KORTING.**
Tandarts KIMMEL, Weimarstr. 149, bij Regentessepl. en Wagenstraat, hoek Spuistraat
DEN HAAG.
Spreekuren: Werkdagen 's morgens 10-'s avonds 9 uur. Zondags 10-4.

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVEN- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898
GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

LUXEBROOD-FABRIEK
PAUL C. KAISER
Hoffleverancier.
HOLLANDSCH MELKBROOD.
FRANSCH WEENERBROOD.
DUITSCH MIKKBROOD.
ALLINSON'S TARWEBROOD.
MOUTBROOD in soorten.

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 ::: **DEN HAAG.**
Speciale verkoop van
GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN.
CHAPELLERIE en BONTWERKEN.
AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.
Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.
105, NOORDEINDE 105.

S. P. VAN DER MAREL,
COPERNICUSSTRAAT 123. ::: hoek Beeklaan.
TELEFOON 9104Y.
HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN en COMESTIBLES.
5% dividend.

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST
ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
levert behalve prachtige levende bloemen en planten, bouquets, bloemwerk, ook zeldzame schoone kunstbloemen en bladereñ.
Bij uitstek geschikt voor verzending naar OOST- en WEST-INDIË.

*) 1. De geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie;
2. De Rechterlijke Ambtenaar in Ned.-Indië;
3. De Ingenieur in Ned.-Indië.

ging van het Incassotarif van f 0.10 op f 0.25 per kwitantie en commissieloon en portu werd afgezien, met het oog op den nuttigen arbeid der Vereeniging op het gebied van Koloniale belangen.

Met groote erkentelijkheid zij hier de mildheid van deze allen herdacht.

c. Versterking van inkomsten en beperking van uitgaven.

Het financieel beheer der Vereeniging kenmerkte zich door het ernstig streven, om, met vermijding van alle overtollige uitgaven, de inkomsten te versterken.

Van het Informatie-Bureau:
(Heulstraat 17).

Ter beschikking van den Gouverneur van Curaçao kan worden gesteld een **onderwijzer**, liefst met akte Engelsch, om te worden benoemd aan de Hendrikschool te Willemstad op Curaçao op eene jaarwedde van f 2200, welke door het bezit van de hoofdonderwijzersakte of van andere akten kan worden verhoogd.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen aan de afd. West-Ind. Zaken van het Ministerie van Koloniën.

Voor de ombilimijnen ter Sumatra's Westkust wordt gevraagd een gediplomeerd **werktuigkundig electro-technisch ingenieur** met praktische bedrijfservaring, om tot 1913 tijdelijk en daarna definitief werkzaam te zijn als chef voor 't electrisch en machinaal bedrijf te Sawah Loento, op eene bezoldiging van f 400 's maands, met 6 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, elk, alzoo tot een maximum van f 1000 's maands; benevens vrije woning, of, bij gemis daarvan, eene huishuur-indemniteit van f 100 's maands.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene gratificatie voor uitrusting ad f 1500;
b. overtocht naar Batavia als gouvernementspassagier der eerste klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;

c. een voorloopig traktement van f 250 's mnds., ingaande met den dag van inschepping naar Nederl.-Indië, tot den dag waarop het activiteitstraktement, volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië, ingaat.

De uit te zenden persoon zal zich schriftelijk moeten verbinden tot teruggave aan 's Lands kas van de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve zullen zijn voldaan, zoo wegens gratificatie voor uitrusting als wegens overtocht naar Nederlandsch-Indië, bijaldien hij binnen vijf jaren na zijne aankomst op Java, om andere redenen dan wel bewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit 's Gouvernementsdienst wordt ontslagen of indien hij niet binnen den hem aan te wijzen tijd naar Indië vertrekt.

Zij die in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 1 Maart 1912 bij een op zegel geschreven request bij het Departement van Koloniën aanmelden onder overlegging van de vereischte stukken.

Bij het vak van scheepsbouw bij het marine-etablissement te Soerabaja kan — in vasten of in tijdelijken dienst, maar dan tenminste voor een tijdvak van vijf jaren — worden geplaatst een practisch ervaren ingenieur met het Nederlandsche diploma van **scheepsbouwkundig ingenieur**, dan wel in het bezit van een daaraan gelijkwaardig buitenl. diploma.

Het aanvangstraktement bedraagt f 300 's mnds., met jaarlijksche verhoogingen gedurende de eerste vijf jaren van f 50 's maands, vervolgens gedurende zes jaren van f 40 's maands en gedurende de daaropvolgende zeven jaren van f 30 's maands, alzoo tot een maximum van f 1000 's maands. Een ingenieur, die ook het diploma van werktuigkundig ingenieur bezit, treedt bij de aanvaarding van de betrekking dadelijk in het genot van twee traktementsverhoogingen. Bij verplicht gebruik van eene gouvernementswoning wordt een zeker bedrag van het traktement gekort.

Zij die voor de hoogerbedoelde betrekking in aanmerking wenschen te komen, moeten zich zoo spoedig mogelijk bij een gezegeld adres aanmelden bij het Ministerie van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse c. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 1500;

c. eene voorloopige bezoldiging, bedragende de helft van het in Indië te genieten maandelijksche aanvangstraktement, ingaande met den dag van aankomst te Batavia.

(Nederl. Staatscourant van 29 Febr. 1912, No. 50).

Van het Indisch Genootschap:

ALGEMEENE VERGADERING op Dinsdag 12 Maart 1912, 's avonds acht uur, in het lokaal van het Genootschap, Van Galenstr. 14 Den Haag.

Onderwerp: „De irrigatie [in verband] met de Java-suikerindustrie.

In te leiden door den heer J. Sibinga Mulder (met lichtbeelden).

Namens het Bestuur,
Mr. Ph. KLEINTJES, Secr.

Van de Vereeniging Moederland en Koloniën:

VERGADERING op Donderdag 14 Maart 's avonds acht uur, in het Z.-Holl. Koffiehuis, Den Haag.

Onderwerp: „De tegenwoordige organisatie en de werkring van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken in Ned.-Indië”.

Inleider den heer A. G. Lamminga, Oud-Hoogleraar a/d Techn. Hoogeschool.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 2 Febr. 1912. No. 10.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den predikant C. Hengeveld; den houtvester J. J. Duyfjes; den controleur J. D. de Roock; den inspecteur van het lager onderwijs M. de Rooij; den commies E. H. Simon; den inspecteur bij den post- en telegraafdienst J. H. Reuter; elf maanden aan den leeraar Dr. H. J. v. Lummel.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van Justitie Mr. K. H. Corporaal en Mr. F. C. L. Meijer, van den Directeur van B.B., Mr. W. van Loon.

Benoemd: tot officier van justitie bij den R.v.J. te Batavia Mr. H. V. Monsanto; tot hoofdingenieur J. van der Waerden; tot algem. pakhuismeester te Belawan W. H. Beemer; tot 1en commies E. J. L. Böckel; tot commies J. J. Kuyp; tot boekhouder J. A. Smith; tot commies C. F. Kneefel en J. Ch. Ungerer; tot hoofdadministrateur A. F. de Neve; tot hoofdbureauchef J. C. Pieloor; tot telegraafopzichter W. H. E. P. E. Koppenol; tot buitengewoon voorzitter van den landraad te Kraksaan Mr. J. Visser; tot 1en subst.-off van den R. v. J. te Soerabaja Mr. W. C. A. B. P. Arriëns; idem te Batavia Mr. J. Dijkers; bij het Dep. van Onderwijs en Eeredienst tot referendaris F. F. Borel; tot hoofdcommies L. E. Vemer en W. Haertlein; tot eersten commies A. Young; J. Hildenbrandt en Ch. G. Hughan; tot tweeden commies L. Grashuis; J. M. M. Hetharia en J. H. ten Hagen; bij den pandhuisdienst: tot chef van den dienst G. C. Ph. d'Arnaud Gerkens; tot souschef E. W. Ph. M. Nittel; tot inspecteur K. C. Barkey en J. F. Bosch; tot adj.-inspecteur H. J. J. van Sluij; W. Ros; R. G. A. Schreiner; H. A. von Dewall en W. R. M. Veenstra.

Geplaatst: in de residentie Kediri de controleur H. A. Lincklaen Westenberg; in Pekalongan K. P. Harting; in Cheribon W. Heijman; in Rembang P. W. Palte; te Rembang de onderwijzeres Meijfr. M. Thesingh.

Militair Departement.

Overgeplaatst: naar Batoe Djadjar de kapitein der genie W. R. H. van Aalderen; naar Semarang de 1e luit. der inf. W. L. G. Jas; J. L. Ravenek; F. F. Steenmeijer; F. L. van Hasselt; naar Riouw de 2e luit. J. A. Legerstee; naar Kapan de kapt. B. H. Franssen Herderschee en de 2e luit. G. P. Cheriex; naar Soemba de 1e luit. G. Bongers; naar Enrekang de 1e luit. N. E. C. I. D. Buno-Heslinga.

Uit de Javasche Courant van 6 Febr. 1912. No. 11.

Civiel Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de techn. instructeur G. Berkhemer; de klerk Mej. E. Kommer; als notaris P. M. Schuerman.

Benoemd: tot buitengewoon lid van den R. v. J. te Batavia Mr. J. H. W. B. Visscher; tot onderwijzer 2e kl. B. L. J. Maal en A. M. Juten; tot idem 1e klasse A. H. Haak.

Geplaatst: in de res. Banka en Onderh. de controleur C. J. van Kempen.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de luit.-kol. der infanterie A. K. A. Gijsberti Hodenpijl; de kapitein der artillerie J. C. van Leeuwen.

Overgeplaatst: naar Semarang de 1e luit. der art. G. T. Slothouber en de idem A. R. W. Grij van Pitfius.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIES.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 X voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

**Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.**

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

**Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.**

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilerie op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

BERLIJN.

**HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.**

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, **J. v. VEELLEN.**

B. DERKSEN

Brood- en Beschuitf briek

„De Oude Vette Hen”

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregeld bezorging door alle wijken van
Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER”
 =0= ELITE BIOSCOPE =0=
PRINS HENDRIKPLEIN 3 = Telefoon 6295

IEDEREN DAG GROOTE AVONDVOORSTELLING
 van 8—10³/₄ uur.
WOENSDAGS, ZATERDAGS en ZONDAGS
 van 2¹/₂—4¹/₂ uur.
 HET FIJNSTE BIOSCOPE-THEATER HIER TER STEDE. DE DIRECTIE.

NAAML. VENN. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” = DEN HAAG

Ultimo Maart verschijnt de **TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK** van:

Door Duisternis tot Licht

GEILLUSTREERD

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

INGENAAID f 2.40.

GEBONDEN f 2.90.

DE EERSTE DRUK, DIE IN JUNI 1911 VERSCHEEN, WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Kartini

:= **UITVOERIG PROSPECTUS WORDT OP AANVRAAG FRANCO TOEGEZONDEN.** :=

VACANT

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—

Uitzending van alle gerechten en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIALAAL ADRES voor Uitrustingen.

RIPPEN
 PIANOHANDEL
 PIET HEINSTRAT 42
 ELANDSTR. 17 TEL. 4683
 VERHUREN   STEMMEN

Voor Mech. ZONSCHERMEN, ROLLUIKEN, MARQUIZEN, JALOUSIEËN, Serredekkingen, enz. enz.

is beslist het **Wagenstraat 90, DEN HAAG.**
 Beste Adres
 Op 13 Int. VAKTENTOONSTELLINGEN steeds met goud bekroond Hoogste onderscheiding GRAND PRIX.
 H.H. Architecten en Aannemers verzuimen niet aan dit adres prijsopgave te vragen zijnde soliedst en goedkoopst.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
 Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
 vis à vis Plaats   Telefoon 2162.

Specialiteit Indische Uitrustingen

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten :-:

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
 te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

VACANT

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f - 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	Maleisch Javaansch Soendasch Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch.	
W. F. H. EPKE, 2e Schuiftstraat 43, 's-Hage,	Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

Vereeniging OOST en WEST
Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P.G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië eene zeebaboe en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zo noodig hunne hulp hierin te willer verleen.

Een geg. korporaal konstabel K. N. M. voor huisbewaarder, bureaunknecht, geldinkasseeren, enz.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene jonge dame om tegen vergoeding passagekosten gedurende de reis naar Indië toezicht op kinderen te houden.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.